

JÄRJESTÖJEN JA KUNTA- JA PALVELURAKENNEUUDISTUKSEN SELVITYSMIEHEN TAPAAMINEN

Aika: 10.11.2005 klo 9-11.30

Paikka: Niskakatu 21, 80100 Joensuu

Puheenjohtajana toimi Elina Pajula ja sihteerinä Marleena Laakso

10.11.2005 järjestettiin Pohjois-Karjalan Sosiaali- ja terveysjärjestöjen järjestöfoorumissa (25.10.) esiin nousseen ehdotuksen myötä ***järjestöjen ja kunta- ja palvelurakennemuudistuksen selvitysmiehen tapaaminen.***

Tapaamisessa ***Ilkka Pirskanen*** kertoi kunta- ja palvelurakennemuudistuksen valmistelutyön peruslinjoista. Järjestökentän toimijat toivat esiin järjestöjen toimintakenttää, järjestöjen erityisluonnetta sekä järjestöjen merkitystä erilaisten palvelujen ja arjen tukitoimintojen tarjoajana. Tilaisuuden lopuksi kyläasiamies Ville Elonheimo Pohjois-Karjalan kylät ry.:stä toi tarkasteluun mukaan maaseudun palvelujen kehittämiseen ja ylläpitämiseen liittyviä näkökantoja.

1. KUNTA- JA PALVELURAKENNEUUDISTUKSEN VALMISTELUTYÖ POHJOIS-KARJALASSA

- **Selvitysmies Ilkka Pirskanen**

Kunta- ja palvelurakennemuudistuksen selvitysmiehenä Pohjois-Karjalassa toimii koulutuskuntayhtymän johtaja **Ilkka Pirskanen**. Tehtävä on viiden kuukauden mittainen marraskuun alusta lähtien.

Selvitysmiehen tehtävänä on vastata kunta- ja palvelurakennemuudistuksen aluevaiheen toteutuksesta valtioneuvoston ja alueellisen koordinaatioryhmän linjausten mukaisesti. Selvitysmies on samalla alueellisena koordinaatioryhmänä toimivan kuntatyöryhmän tekninen puheenjohtaja.

Keskeistä selvitysmiehen työssä on vaihtoehtoisten toteutusmallien vertailu ja soveltaminen Pohjois-Karjalan olosuhteisiin. Myös uusia, alueen omia toteutusmalleja pyritään tuottamaan selvitystyön kuluessa.

Aluevaiheen työskentely toteutetaan mahdollisimman laajana ja avoimena.

Kunta- ja palvelurakennemuudistuksen valmistelutyön taustaa

Valtioneuvosto pyysi maakuntaliittoja tekemään valmistelutyötä kunta- ja palvelurakennemuudistusta varten. Pyyntö asiasta tuli syyskuussa Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle. Eri maakunnissa on tehty erilaisia selvitysratkaisuja. Pohjois-Karjalassa maakuntaliitto nimesi valmistelutyötä varten kuntatyöryhmän, joka valmistelee ja katsoo uudistuksen täytäntöönpanon valtioneuvoston ohjeiden mukaisesti.

Valmistelutyön eteneminen Pohjois-Karjalassa:

- 10.10.2005 Ensimmäinen kuntatyöryhmä kokoontuminen
- keskustelua mm. siitä, mitä tehtäviä kunnalta valtiolle (esim. palo- ja pelastustoimi, ammattikorkeakoulut)
- 14.11.2005 Kuntatyöryhmän kokoontuminen
- 16.11.2005 Seminaari Kiteellä
- 17.11.2005 Seminaari Joensuussa
- 23.11.2005 Seminaari Juuassa
- 15.12.2005 Kuntien ja kuntayhtymien lausunnot kuntatyöryhmälle
- 2.1.2006 Kuntatyöryhmän työryhmän kokous jossa luonnos käsitellään
- 17.1.2006 Seminaari Kiteellä
- 18.1.2006 Seminaari Joensuussa
- 19.1.2006 Seminaari Nurmeksessa
- 6.2.2006 Kuntatyöryhmän kokous → maakunnan kanta → 15.2. luonnos eteenpäin.

Kunta- ja palvelurakennemuutoksen taustalla olevia tekijöitä:

- väestön ikärakenteen muutos
- hoivan ja hoidon lisääntynyt tarve
- Julkisen talouden haasteiden kasvaminen

▪ Tietoa kunta- ja palvelurakennemuutoksen valmistelutyöstä Pohjois-Karjalassa:

<http://www.pohjois-karjala.fi/Resource.phx/maakuntaliitto/kuntarakennemuutos/materiaali.htx>

▪ Tietoa kunta- ja palvelurakennemuutos-hankkeesta laajemmin:

<http://www.intermin.fi/intermin/hankkeet/paras/home.nsf/pages/indexfin>

2. JÄRJESTÖT HYVINVOINNIN KENTÄLLÄ

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ry.:n kehittämispäällikkö **Elina Pajula** alusti sosiaali- ja terveysjärjestöjen rooliin ja asemaan liittyvää keskustelua.

Mitä uudistusten pitäisi tukea:

Lähtökohtana tulisi olla ihmisten hyvinvointi, asiakaslähtöisyys sekä palvelujen saatavuus. Toimijoiden roolien ja vastuiden selkeyttäminen tärkeää - Mikä on esimerkiksi järjestöjen rooli uudistusten yhteydessä.

JÄRJESTÖJEN PAIKALLISTOIMINTA

Järjestöillä on merkittävä rooli hyvinvoinnin kentällä

- Järjestöt tekevät usein korjaavaa, kuntouttavaa ja ennaltaehkäisevää työtä, joka tuo rahallisia säästöjä.
- Usein järjestöjen tuottamia arjessa selviytymisen tukitoimia ei kuitenkaan nähdä ja jatkossa ne ovat vaarassa kaatua kunnan syliin.
- Taustalla myös mm. RAY:n ja verottajan uudet tulkinnat:

RAY:n rahoitus päättyy/linjauksia tarkistetaan:

- Järjestöjen kotipalvelut, omaishoitajien lomitus, palvelutalot, lastenhoitopalvelut.

Verottaja alkanut määritellä yleishyödyllisyyttä uudella tavalla:

- Osa järjestöistä menettänyt yleishyödyllisyytensä ja joutuu maksamaan nyt tuloveroa.

Järjestöjen palvelut:

- monet järjestöt ovat irrottaneet joitakin ostopalveluja, joita on tuotteistettu, mutta (osto)palvelutuotanto ei ole minkään järjestön pääasia.
- Järjestöjen palvelutuotanto, josta Raha-automaattiyhdistys on vetäytymässä on usein kenttää, jossa yritystoiminta ei pärjää.

Selvitys järjestöjen palveluista ja tukitoiminnoista

Anssi Rautiainen ja Susanna Turkia tekevät marraskuun aikana **kartoituksen** Pohjois-Karjalan **järjestöjen tuottamista ja ylläpitämistä palveluista** sekä **tukitoiminnoista**. Selvitys luovutetaan Pohjois-Karjalan maakuntaliiton hyvinvointityöryhmälle sekä kunta- ja palvelurakennemuutoksen valmistelutyöstä vastaavan kuntatyöryhmän käyttöön.

3. MAASEUTU JA KYLIEN PALVELUT

- **Kyläasiamies Ville Elonheimo (Pohjois-Karjalan kylät ry.)**

Kyläasiamies **Ville Elonheimo** toi keskusteluun mukaan maaseudun ja kylien palvelujen ylläpitämiseen liittyviä näkemyksiä. Elonheimon mukaan nykyisessä tilanteessa usein järkevä kehityssuunta voisi olla se, että olisi enemmän pisteitä, joissa eri palveluntuottajat voisivat käydä tarjoamassa palvelujaan tarpeen mukaan. Tällaisena palvelupisteenä voisi toimia esimerkiksi kylätalo tai paikallinen koulu. Maaseudun palvelujen osalta olisi hyvä myös yleisemminkin miettiä mikä on millekin palvelulle oikeanlainen 'pitäjä' (kunta, seutukunta vaiko maakunta).

Pohjois-Karjalan alueella on Pohjois-Karjalan kylät ry.:n tekemän kartoituksen mukaan **230 kylätoiminnallista kylää**. Maaseudulla elää Elonheimon mukaan usein hyvin vahvistikin erilaiset yhteisöllisen avun perinteet (naapuriapu, lähiapu yms.) ja monesti kylätalot ja koulut toimivat tällaisina kylien yhteisöllisyyttä vahvistavina ja ylläpitävinä

paikkoina. Se, että kylissä on hyvä asua edellyttää usein kuitenkin myös jonkinlaisten peruspalvelujen (kauppa, koulu, posti) olemassaoloa.

4. LOPPUKOMMENTTEJA

Tapaamisen päätteeksi Ilkka Pirskanen kiitti sosiaali- ja terveysalan järjestötoimijoita tästä aktiivisuudesta, jolla järjestökentän roolia ja merkitystä on tuotu esiin valmisteluvaiheen selvitystyön tueksi. Pirskanen toivoi myös jatkossakin järjestökentän aktiivista mukanaoloa valmistelutyön eri vaiheissa.

Tapaamisen päätteeksi päätettiin pitää ***järjestötyöryhmän työkokous 22.11.*** jossa työstetään yhteisesti maakunnallista selvitystä sosiaali- ja terveysjärjestöjen roolista maakunnallisina toimijoina.

Muistion kirjasi Marleena Laakso